

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta. Asetus ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuslain (688/2001) 8 §:n nojalla. Ehdotettu asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Tausta

Valtioneuvoston asetuksessa energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 (262/2023, ns. energiatukiasetus) säädetään valtion talousarvion mukaisen energiatuen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Tukiohjelman tavoitteena on edistää muun muassa uusiutuvan energiaa ja energiatehokkuutta koskevia investointi- ja selvityshankkeita, jotka tukevat Suomen hiilineutraalisuustavoitteita.

Energiatuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytössä on noudatettava EU:n valtioneuvoston päätöksiä, mukaan lukien komission asetusta (EU) N:o 651/2014 tietyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (ns. ryhmäpoikkeusasetus). Ryhmäpoikkeusasetusta muutettiin 23.6.2023 komission asetuksella (EU) 2023/1315. Ryhmäpoikkeusasetuksen muutos astui voimaan 1.7.2023. Jäsenvaltioilla on kuusi kuukautta aikaa saattaa tukiohjelmansa ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen tasalle.

Tavoitteet

Asetusmuutoksen tavoitteena on saattaa energiatukiasetus vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (ns. yleinen ryhmäpoikkeusasetus) komission asetuksella (EU) 2023/1315. Samalla tehtäisiin joitakin lähinnä kielellisiä tarkennuksia asetuksen selkeyttämiseksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Antaakseen lausunnon vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Lausunto pyydetään toimittamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa lausuntonsa.

Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/22730/2023.

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto (vastaus) viedään VAHVAAan.

Aikataulu

Lausuntoaika on 28.8-2.10.2023.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Erytisasiantuntija Tuuli Oikarinen, puh. 0295 047 292 tai tuuli.oikarinen(a)gov.fi
Teollisuusneuvos Pekka Grönlund, puh. 0295 064 815 tai pekka.gronlund(a)gov.fi

Linkit

<https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/lainsaadanto/109515/kuvaukset>

Liitteet:

[Luonnos_VNA energiatukiasetuksen 2023-2027 muutosasetus.pdf](#)

[Luonnos_Muistio VNA energiatukiasetuksen 2023-2027 muutosasetus.pdf](#)

[SV_Luonnos_VNA energiatukiasetuksen 2023-2027 muutosasetus.pdf](#)

Jakelu:

Bioenergia ry
Business Finland

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Energiateollisuus ry
Energiavirasto
Ilmastopaneeli
Kemianteollisuus ry
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Metsäteollisuus ry
Motiva ry
Oikeusministeriö
Paikallisvoima ry
Pienvesivoimayhdistys ry
Suomen Aurinkoenergiayhdistys ry
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Suomen Kaasuyhdistys ry
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen Lähienergialiitto Oy
Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry
Suomen Yrittäjät ry
Teknologiateollisuus ry
Valtiovarainministeriö
Vetyklusteri
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry, Laurikka Harri

2.10.2023

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua energiatukiasetuksen muuttamisesta. Energiatuki on toiminut kansallisesti yhtenä tärkeimmistä energiahankkeiden edistämisen politiikkatoimena. Energiatuen rooli on yksittäisille hankkeille hyvin merkittävä kilpailukykyisen kokonaisrahoituksen aikaansaamiseksi. Tuen myöntämisvaltuuden riittävyys nykytasolla on vähäinen ottaen huomioon vihreän siirtymän hankkeiden määrä.

Yleisesti myös toteamme, että EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen uusimmat muutokset tulisi nähdä mahdollistajina käyttää kansallista liikkumavaraa monipuolisen vähäpäästöisen energiantuotannon rakentamiseksi jatkossakin. Nyt esitetyt muutokset ovat monin osin kansallisesta politiikasta lähtöisin ja rajaavat tarpeettomasti ilmastohaasteen ratkaisua edistävien teknologioiden tukikelpoisuutta.

Energiahankkeiden määritelmä

5 §

Pykälän 1 momentissa painotetaan tuen koskevan vain energiahankkeita. Muistiossa tarkennetaan, että "eivätkä esimerkiksi biomassaan tai vedyntuotantoon perustuvat hankkeet, joiden tarkoituksena on tuottaa ensisijaisesti muuta kuin energiaa, ole tukikelpoisia". Tämä määritelmä on ongelmallinen, sillä siitä ei selviä tarkoittaako "ensisijaisesti" kuutioita, tonneja, tai muuta mittayksikköä. Tämä määritelmä myös implikoi, että koko sellaisen hankkeen tukikelpoisuus evättäisiin, mikäli ensisijaisuus ei täyty. On hyvä todeta, että ryhmäpoikkeusasetus ei tällaista rajausta esitä.

Esitämme tarkennusta momenttiin, jolla mahdollistetaan tuki hankkeissa, joissa uusiutuvan energian tuotannolla on merkittävä rooli. Esitämme muistioon tarkennusta, että sellainen hanke olisi energian osalta tukikelpoinen, missä uusiutuvan energiantuotannon kapasiteetti lisääntyy ja energijakeiden osuus liikevaihdossa on merkittävä. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi biohiilen tuotantohankkeet, joissa tuotetaan materiaalisen tuotteen lisäksi merkittävästi energiatuotteita lämpönä, kaasuna ja pyrolyysiöljynä. Biohiilen tuotannossa toisaalta myös synnytetään hiilenpoistoja, jos biohiiltä ei käytetä energiantuotantoon teollisuuden pelkistämisprosesseihin. Tämän tyyppinen hanke pitäisi olla kahdestakin perusteesta energiatukikelpoinen.

Biolämmöntuotantohankkeiden syrjivä rajausta

Luonnoksessa esitetään rajattavaksi pois uusiutuvan energian tuettavista hankkeista kaikki biomassan erillislämpöhankkeet. Emme kannata kategorista rajausta. Päätös tuen saajista tulisi perustua hankekohtaiseen arviointiin, eikä ennakkoon tehtävään poisrajaukseen. Biolämpöhankkeet ovat myös osoittaneet erityisesti kuluneiden poikkeusvuosien aikana vahvuutensa osana energiantuotannon kokonaisuutta. Kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että ryhmäpoikkeusasetuksen uuden artiklan 43 mukaan voidaan tukea enintään 1 MW biomassaan liittyviä lämmöntuotanto- tai kaasuntuotantohankkeita. Tämä mahdollisuus tulee vähintään sisällyttää energia-asetuksen rajaukseen.

Hiilidioksidin talteenottohankkeita ei tarvitse piilotella

Hiilidioksidin talteenottohankkeiden sisällyttäminen uudessa ryhmäpoikkeusasetuksessa tulee heijastua energiatukiasetukseen. Muistiossa esitetty näkemys vähäisestä tarpeesta ei heijasta yritysten valmistelutilannetta, sillä julkistettuja talteenoton sisältäviä hankkeita on valmistelussa Suomessa noin 15 hanketta. Rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa päästöjen vähentämisessä ja hiilenpoistojen lisäämisessä on aivan keskeinen. Hallinnon tulee viestiä johdonmukaisesti yrityksille; 5 §:ään tulee siksi lisätä biogeenisen hiilen talteenottohankkeet tuettavien hankkeiden listalle.

Uuden investoinnin epäselvä raja

5§:n 2 momentin kohdassa rajataan tuettavien hankkeiden raja ainoastaan uuteen investointiin. Tämä muutos edelliseen asetukseen ei tule ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksesta. Uuden investoinnin raja on ongelmallinen, sillä se helposti heikentää teollisten integraatioiden toteuttamista olemassa olevien laitosten yhteyteen. Uuden investoinnin vaatimus aiheuttaa merkittävää epävarmuutta hankkeelle, kun tulkinta ei ole yksiselitteinen.

Olemassa olevien laitosten kapasiteetin kasvattaminen tai investoinnit esimerkiksi biopolttoaineiden jatkojalostamiseen ovat kustannustehokkaita investointeja. Hiilidioksidin talteenotto tai hiilidioksidin jatkojalostaminen esimerkiksi metanointireittiä tai synteettisten polttoaineiden valmistamiseksi ovat esimerkkejä tällaisista hankkeista. Tilanne koskee niin biomassapolttoaineita käyttäviä energialaitoksia, nestemäisiä biopolttoaineita tuottavia laitoksia ja biokaasulaitoksia kuin biojalostamoita.

Esitämme, että tässä palataan aikaisempaan määrittelyyn lisäyksellä hiilentalteenottohankkeista. Valtioneuvoston asetus TEM/2023/31 toteaa: "Uudeksi laitokseksi katsottaisiin myös laitosinvestoinnit, jossa olemassa olevalle laitokselle rakennettaisiin lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia tai hiilentalteenottokapasiteettia."

7 §

Yhdistys näkee tarpeellisena korostaa edellytystä käyttää tuettavissa bioenergiainhankkeissa vain RED2 direktiivin mukaisesti kestävyysvaatimukset täyttäviä raaka-aineita ja polttoaineita. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että alle RED2 direktiivin soveltamisen jäävillä laitoksilla kestävyysvaatimusten osoittaminen tulee mahdollistaa kevennetyllä tavalla.

Lisätiedot: toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty, puh. 040 194 8628

Vaasan Sähkö Oy, Strategia- ja yhteiskuntavastuu, Arola Olli

2.10.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/22730/2023

Vaasan Sähkön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto koskien luonnosta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Energiatuet ovat hyvä keino nopeuttaa vihreää siirtymää, energian säästöä ja käytön tehostamista, hukkalämpöjen hyödyntämistä sekä energiajärjestelmän muuttamista vähähiiliseksi.

Lähtökohtaisesti asetuksen mukaisia hankkeita ei pitäisi luokitella tuettaviin hankkeisiin ja ei-tuettaviin hankkeisiin, vaan energiantuen myöntämisessä pitäisi tavoitella teknologianeutraalia päätöstopaa.

Energian tuotannossa ja käytössä asetuksen mukaiset tavoitteet, mm. energiatehokkuuden parantaminen ja päästöjen vähentäminen, voivat toteutua kahdella tavalla:

- parannetaan nykyisen energian tuotantolaitoksen tai energiankäyttökohteen toimintaa esim. energiatehokkuutta, päästöjä tai rakentamalla nykyisen energian tuotantolaitoksen yhteyteen uusi laitos, joka hyödyntää nykyisen laitoksen prosessia osana uuden laitoksen prosessia ja näin tehostaa toimintaa tai
- rakentamalla kokonaan uusi energian tuotantolaitos tai käyttöratkaisu, joka korvaa nykyisen ratkaisun ja siten parantaa asetuksen mukaisia tavoitteita.

Nämä kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa tulisi selkeästi tunnistaa käyttökelpoisiksi tavoiksi toteuttaa asetuksen tavoitteita.

Asetuksen soveltamisalaan liittyen tulisi olla mahdollista tukea sellaisia hankkeita, joissa yksittäiset yritykset muodostavat ryhmän, jonka tavoitteena on suunnitella, kehittää ja pilotoida Suomessa systeemitason hankkeita laajemman tuote- ja/tai palvelukokonaisuuden muodostamiseksi asetuksen soveltamisalueelle. Tämä tarvitaan nimenomaan siihen, että selvityshankkeilla toteutetaan ja verifioidaan esim. säästöt tai päästöjen vähentäminen.

Tällaiset hankkeet edesauttavat asetuksen mukaisia tavoitteita ja referenssien myötä mahdollistavat järjestelmäkokonaisuuden soveltamiskohteiden laajemman käytön Suomessa. Hyvien referenssien myötä suomalaiset yritykset voivat referenssihankkeiden jälkeen viedä niitä myös ulkomaille, koska maailmalla on kova tarve järjestelmätason energiaratkaisuille ja yksittäinen yritys pystyy harvemmin näihin vastaamaan. Tällaiset selvitykset nopeuttavat ja mahdollistavat sekä vihreän siirtymän Suomessa että myöhemmin myös vientimarkkinoilla.

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artikla mahdollistaa hiilidioksidin talteenottohankkeiden tukemisen, mutta perustelumuistion mukaan näiden hankkeiden määrä arvioidaan niin vähäiseksi, että hankkeille ei ehdoteta omaan hankekatgoriaa.

Suomen nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa korostetaan erityisesti näitä hiilidioksidin talteenottoon (CCS) ja hyödyntämiseen (CCU) liittyviä hankkeita ja niiden edistämistä, joten perustelumuistion linjaus sopii tässä tilanteessa erittäin huonosti Suomen hallituksen tavoittelemaan tulevaisuuskuvaan. Hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen liittyvät ratkaisut ovat hyvä keino energiantuotannon ja teollisuuden energiankäytön muuttamiseksi vähähiiliseksi niissä tilanteissa, joissa ei ole tehtävissä muuta soveltuvaa ratkaisua. Siten esitämme, että hiilidioksidin talteenottoa, varastointia ja hyötykäyttöä koskevat hankkeet otetaan omaksi hankekohdaksi.

Yleisten ehdotusten lisäksi esitämme seuraavat tarkemmat muutokset ja täsmennykset.

Asetusluonnoksen 5 § liittyen esitämme seuraavia muutoksia ja kommentteja:

Asetuksen mukaisia hankkeita ei pitäisi lähtökohtaisesti jakaa tuettaviin hankkeisiin ja ei-tuettaviin hankkeisiin, vaan energiantuen myöntämisessä pitäisi tavoitella teknologianeutraalia päätöstopaa.

Asetusluonnoksen 5 §:n 1. momentin osalta pidämme hyvänä, että uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotannolle on asetustuonnoksessa osoitettua selkeästi osoitettu oma kategoria. Perustelumuiustiossa on myös täsmennyksiä liittyen RFNBO-hankkeiden tukikelpoisuuteen.

Toteutettaviin hankkeisiin liittyen näyttäisi kuitenkin olevan ongelmallista, ettei asetustuonnoksessa oteta tarkemmin kantaa nk. vähähiilisen vedyn rooliin näissä hankkeissa. Kun vedyn valmistukseen käytetään elektrolyyysiä hyödyntäviä laitteistoja, pitää näiden tuotantolaitteistojen käyttöaste olla riittävän korkea, jotta lopputuotteen hinta saadaan kohtuulliseksi. Tämän tavoitteen näkökulmasta on varsin suuri todennäköisyys, että jokin osuus tuotannosta ei täytä RFNBO-kriteereitä Suomen hinta-alueen tuotantorakenteen vuoksi (mm. ydinvoima). Uusiutuvan vedyn valmistamiseen rakennettavien tuotantolaitosten hyvä kaupallinen käyttö todennäköisesti edellyttää osittaista vähähiilisen vedyn tuotantoa.

Haluamme kiinnittää huomiota, että asetustuonnos eikä sen perustelumuiustio ota mitenkään kantaa siihen, millaisia vaikutuksia em. Suomen tuotantorakenteeseen ja laitoksen tuotantoon liittyvillä tekijöillä olisi hankkeen tukikelpoisuuteen.

Asetustuonnoksen 5 §:n 2. momentin osalta esitämme selvennettäväksi, joko asetustekstissä tai siihen liittyvässä perustelumuiustiossa, että momentin tekstissä mainittu "uusi laitos" on tukikelpoinen myös niissä tilanteissa, kun uusi laitos rakennetaan jo olemassa olevan tuotantolaitoksen osaksi.

Asetustuonnoksen 5 §:n 3. momentin osalta on erittäin hyvä, että varastointiratkaisun energianhyödyntämiselle asetettua energiamäärän raja-arvoa tarkastellaan vuositasolla, kuten asetustekstissä ja perustelumuiustiossa todetaan.

Asetustuonnoksen 7 § liittyen esitämme seuraavia muutoksia ja kommentteja:

Asetustuonnoksen 7 §:n kohtaan 4 liittyen pidämme tärkeänä, että kyseistä kohtaa muutetaan niin, että se mahdollistaa myös sähköakkujen toteuttamisen energiatehokkuusinvestointeja sisältävissä hankkeissa. Tarve varmalle sähköteholle kasvaa jatkuvasti sähkömarkkinan ja sähköverkon näkökulmasta, esim. jos verkon kapasiteetti ei riitä ja tehoa hetkellisesti, vaikka sähköautojen aikaansaaman latauskuorman käyttöön.

Asetustuonnoksen 7 §:n kohtaan 6 liittyen toteamme, että tyyppillisesti lämpövarastojen ja hukkalämpöjen hyödyntämisellä nimenomaisesti tavoitellaan kaukolämpöjärjestelmän energiatehokkuuden parantamista ja siirtymistä ei-polttoon perustuviin ratkaisuihin tai polttoaineiden käytön vähentämistä, joten tästä näkökulmasta kohdassa 6 esitetyt rajoitukset kaukolämpöjärjestelmän tuotantorakenteelle näyttäisivät olevan liian tiukkoja.

Ystävällisin terveisin

VAASAN SÄHKÖ OY

Olli Arola
strategia- ja yhteiskuntavastuujohtaja
olli.arola@vaasansahko.fi

Kierrätysteollisuus ry

2.10.2023

Kierrätysteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua energiatukea koskevan asetuksen muuttamisesta ja kiinnittää lausunnossaan huomiota energiatuen keskeiseen merkitykseen biokaasun laitosinvestoinneille.

Kierrätysteollisuus toteaa, että energiatukien myöntämisen ei tule vinoutua liiaksi uusiin teknologioihin perustuvaksi silloin, kun on olemassa jo toimivia ja nopeasti käyttöönotettavia ratkaisua uusiutuvan energian tuottamiseksi, kuten biokaasun tuotannon kohdalla on. Biokaasusektorin nykyiset kannattavuushaasteet luovat tarpeen olemassa oleviin teknologioihin perustuvien hankkeiden tukemiselle.

Kierrätysteollisuus kiinnittää huomiota myös rahoitushakemusten käsittelyaikatauluun semminkin, kun esityksen mukaan hankkeita ei saisi aloittaa ennen tukipäätöksen myöntämistä. Uusiutuvan energian investointien liikkeelle saattamiseksi rahoitushakemuksen käsittelyä tulisi nopeuttaa nykyisestä ja päätöksen saamisen ajallista ennakoitavuutta tulisi parantaa.

Energiatukea ei voida myöntää jätteenpolttolaitoksille, joskin jätteenpolttoon liittyvien hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämiskäytösten tukemisen tulisi olla mahdollista yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan perusteella. Näiden ratkaisujen tukemisessa on tärkeää varmistaa, etteivät tukijärjestelyt väärinä markkinoita ja ole ristiriidassa unionin laajempien jäte- ja resurssipoliittisten tavoitteiden kanssa.

5 § Tuettavat hankkeet

Ehdotuksen mukaan energiatukea voitaisiin myöntää ainoastaan sellaisiin investointihankkeisiin, joissa investoidaan uuteen laitokseen. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan investointitukea saa kuitenkin myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille. Kierrätysteollisuus katsoo, ettei kansallinen tiukempi linja ole perusteltu ja että energiatukiasetuksen 5 §:ään ja sen perusteluihin tulisi selkeyttää uudistetun kapasiteetin määritelmää. Tukikelpoisiksi tulisi lukea biokaasun osalta investoinnit, joissa olemassa olevaan laitokseen rakennetaan lisäkapasiteettia tai sen jalostusastetta kasvattava lisäosa. Tällaiset biokaasulaitosten laajennukset ja investoinnit paineistetun ja nesteytetyn biokaasun tuottamiseksi edistävät osaltaan uusiutuvan energian käyttöä.

Energiatukiasetuksen mukaan tukea ei voida myöntää jätteenpolttolaitoksille, eikä esityksessä esitetä asiaan muutosta. Kierrätysteollisuus pitää rajausta johdonmukaisena ottaen huomioon unionin sitovat tavoitteet jätteiden kierrätyksen lisäämiselle, poliittisen ohjauksen jätteenpolton vähentämiseksi ja materiaalien kierron varmistamiseksi ja jäteperäisen energian jakautumisen uusiutuviin ja ei-uusiutuviin lähteisiin. Suomessa jätteenpolttokapasiteettia on valmistunut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja kapasiteetin arvioidaan ylittävän pidemmälläkin aikavälillä kansallisesti syntyvien, poltettavissa olevien jätteiden määrän.

Energiatukiasetukseen ei ehdotuksen mukaan lisättäisi omaksi tukikategoriakseen hiilidioksidin talteenottohankkeita, koska hankkeita arvioidaan olevan määrällisesti vähän. Hiilidioksidin

talteenottohankkeiden tukeminen olisi kuitenkin mahdollista suoraan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan nojalla.

Kierrätysteollisuus pitää tärkeänä, että hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämiskäytännöt on mahdollista tukea myös jätteenpolton yhteydessä ja siten kehittää kierrätysratkaisuja sellaiselle jätteelle, joka katsotaan kierrätyskelvottomaksi mekaanisessa jätteen käsittelyssä. Talteenotto- ja hyödyntämiskäytännöjen pitkäikäisyyden vuoksi on oleellista, että tukijärjestelyiden käytössä kiinnitetään huomiota politiikkajohdonmukaisuuteen suhteessa kierrätys- ja kiertotaloustavoitteisiin ja vältetään markkinoita vinouttavia kannustimia. Talteenotto- ja hyödyntämiskäytännöjen tukemisen vaikutukset kierrätysmarkkinoiden kokonaisuuteen tulee selvittää ja ottaa huomioon.

Energiateollisuus ry

2.10.2023

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua kyseiseen asetuluonnokseen ja toteaa asiasta seuraavaa:

Pidämme positiivisena, että ehdotetuilla muutoksilla pyritään selkeyttämään sellaisia hankkeita, joiden tavoitteena on uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotanto sekä edistetään sähkö- ja lämpövarastojen sekä hukkalämmön hyödyntämishankkeiden tukemista koskevia edellytyksiä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan nojalla on mahdollista tukea hiilidioksidin talteenottohankkeita. Tämä tuodaan esiin myös lausuntopyyntö ohessa toimitetussa muistiossa. Energiatukiasetuksen luonnoksessa on jätetty hiilidioksidin talteenottohankkeet pois erillisestä hankekategoriasta. Perusteluna tälle on esitetty hankkeiden vähäisyys. Hallitusohjelmassa asetetaan kuitenkin odotuksia hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen suhteellisen nopealla aikataululla. Mahdollisuus hiilidioksidin talteenottohankkeiden tukemiseen tulee olla ja se olisi hyvä tuoda esiin myös itse asetuksessa.

ET kiinnittää huomiota myös energiatuskiasetuksessa oleviin epäkohtiin, jotka tulisi korjata:

1. Energiatukien tulee olla teknologianeutraaleja

Kohdassa 5 § (tuettavat hankkeet) on lista teknologioista ja tuotantomuodoista, joille tukea ei voida myöntää. Valtion ei kategorisesti pitäisi sulkea mitään tuotantomuotoa, joilla saavutetaan ympäristöhyötyjä asetuksen tavoitteiden puitteissa, pois tuen piiristä. Erilaiset vähähiilisyttä ja energiatehokkuutta edistävät innovaatiot ja teknologiaratkaisut kehittyvät myös eri tuotantomuodoissa. Eri tuotantomuotojen poissulkeminen kategorisesti energiatuskien piiristä ei ole hyvän innovaatiopolitiikan mukaista ja voi heikentää Suomen energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamista.

- Energiatukea tulee olla lähtökohtaisesti mahdollista myöntää kaikille mahdollisille tuotantomuodoille ja teknologioille, joilla voidaan edistää vähähiilisen energian tuotantoa, energiansäästöä tai energian tuotannon tai käytön tehostamista, hukkalämmön hyödyntämistä tai muutoin energiajärjestelmän muuttumista vähähiiliseksi.

2. Tukea ei pidä rajata pelkästään uusiin investointeihin

Asetuluonnoksen 5 §:n mukaan energiatuskea voidaan myöntää vain sellaiseen uusiutuvan energian investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen. Aiemmin tuen rajaamista

uusiin laitoksiin on perusteltu ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdalla, jonka mukaan investointitukea saisi myöntää ainoastaan uusille laitoksille.

- Ryhmäpoikkeusasetus on tältä osin muuttunut ja nykyisessä ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdassa todetaan, että "investointitukea saa myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille." Tämä tulee huomioida myös kotimaisessa asetuksessa.

Emme näe korvaus- tai tehostamisinvestointien rajaamista kategorisesti tuen ulkopuolelle järkevänä. Monet energijärjestelmään tehtävät investoinnit korvaavat jotain muuta tuotantoa järjestelmässä tai uudella teknologialla korvataan jotain vanhaa teknologiaa. Tällainen uusi teknologia voi liittyä esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseen tai uusiutuvan energian lisäämiseen. Uuden teknologian kehittämisen ja demonstroimisen näkökulmasta ei tule olla merkitystä tehdäänkö sitä täysin uusissa investoinneissa vai korvaten olemassa olevia laitoksia, laitteita tai järjestelmiä.

Lisäksi uuden laitoksen sijoittuminen jo olemassa olevan laitoksen osaksi, tulee olla tukikelpoinen, kuten TEM:in energiatukiasetuksen muistiossa (2.3.2023) on todettu.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

2.10.2023

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunto energiatukeen liittyen. Asia on tärkeä toimialallemme, sillä energiatuki on keskeisessä roolissa uusien tuotantolaitosinvestointien osalta.

5 § Tuettavat hankkeet

SBB pitää hyvänä ja perusteltuna ratkaisuna sitä, että uusiutuvan energian tuotanto on tuettavien hankkeiden joukossa (momentti 1 kohta 1). Asialla on selkeä linkki energiaomavaisuuteen ja CO₂-päästöjen vähentämiseen. Energiatuki on keskeisimpiä ohjauskeinoja uusiutuvan energian tuotannon ja tätä kautta käytön lisäämiseksi Suomessa.

SBB esittää, että muutosta 5 §:n 2 momenttiin kohtaan "ainoastaan sellaiseen investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen". Voimassa olevan EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan "investointitukea saa myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille." Esitämme tämän osalta selvennystä asetustekstiin tai vaihtoehtoisesti lisättäväksi perustelumuiistioon (5 §:n momentti 2) aikaisemmin perustelumuiistiossa ollut täsmennys (Valtioneuvoston asetus TEM/2023/31): [Uudeksi laitokseksi katsottaisiin myös laitosinvestoinnit, jossa olemassa olevalle laitokselle rakennettaisiin lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia.]. SBB pitää tärkeänä, että erilaisille biokaasuinvestoinneille on haettavissa energiatukea myös jatkossa. Olisi tärkeää, että energiainvestointitukea olisi saatavilla nykyisten biokaasulaitosten kapasiteetin kasvattamiseen ja jalostusasteen nostamiseen, mikä tarkoittaa lähinnä paineistetun ja nesteytetyn biokaasun jalostuslaitosinvestointeja. Tämä on tehokas keino lisätä kansallista biokaasun tuotantoa ja biokaasun jalostusastetta ja vasta näin raskaan liikenteen ja teollisuuden kysyntään. Olemassa olevien biokaasulaitosten kapasiteetin kasvattaminen on pääsääntöisesti kustannustehokkaampaa kuin täysin uuden laitoksen rakentaminen.

SBB pitää hyvänä ja perusteltuna ratkaisuna sitä, että 5 pykälän 6 momentin 5 kohdan mukaan myös jatkossa voitaisiin tukea myöntää biokaasuhankkeille. Tämä on oleellinen erityisesti biokaasulaitosinvestoinneissa, joissa usein tarkoituksena on hyödyntää laitoksella syntyvät jätteet ja sivuvirrat biokaasulaitoksella ja korvata tuotetulla biokaasulla fossiilisia polttoaineita tuotantolaitoksella sekä lyhyempien jätekuljetuskilometrien muodossa.

7 § Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset

Momentin 1 mukaan biokaasun tuotantoa koskevat investointihankkeessa tulee käyttää raaka-aineena uusiutuvien polttoaineiden edistämiseksi liikenteessä annetun lain (446/2007) liitteessä mainittuja raaka-aineita. SBB pitää hyvänä, että liikennebiokaasun tuotanto on huomioitu asetusluonnoksessa. SBB:n mielestä energiatukea tulisi pystyä hyödyntämään myös niissä tuotantolaitoshankkeissa, joissa tuotetaan biokaasua ja biometaania tuotetaan hyödynnettäväksi vaikeasti sähköistettävissä käyttökohteissa, kuten tietyissä teollisissa prosesseissa ja työkoneissa. Tätä olisi hyvä selkeyttää perustelumuistiossa.

Energiatukiasetuksen vaikuttavuuden parantaminen

Energiatukiasetuksen vaikuttavuus riippuu asetuksen toimeenpanosta. Toimeenpanon osalta tärkeimmässä roolissa ovat tukihakemuksia käsittelevät virkamiehet sekä poliittiset päättäjät, jotka päättävät valtion määrärahoista. Toimeenpanon kannalta SBB pitää tärkeänä, että energiatuet ohjataan tosielämässä toimiviin ratkaisuihin ja toteutuskelpoisiin hankeisiin (erityisesti asetuksen 6 §:n 5 momentti sekä muut kohdat, jotka linkittyvät ns. uuden teknologian hankkeisiin). Täten SBB pitää tärkeänä, että erilaisille biokaasuinvestoinneille on haettavissa energiatukea myös jatkossa. Myös biokaasuhankkeet voivat olla uuden teknologian hankkeita. Myös muille kuin ns. uuden teknologian investointihankkeille tulisi voida saada investointitukea myös jatkossa. Näissä tukitaso voi olla alhaisempi, jos tuen antaja arvioi hankkeen käynnistyvän sillä tukitasolla. Suomen energiajärjestelmän tekeminen hiilineutraaliksi ei voi nojata liikaa uusiin teknologioihin, vaan tulee laittaa riittävästi paukkuja myös nopeasti käyttöönotettaviin, toimiviksi todennettuihin, luotettaviin ja kustannustehokkaisiin ratkaisuihin.

Uusien teknologioiden osalta SBB esittää kehitysehdotuksena, että hakuvaiheessa tulisi myös osoittaa, että uusi teknologia on toimiva Suomen olosuhteissa. Olisi myös varmistettava, että uudet tekniikat tulee oikeasti ottaa käyttöön jo investointivaiheessa.

Investoijien näkökulmasta SBB esittää kehitysehdotuksena, että nopeutetaan rahoituspäätösten saamista. Nyt rahoituspäätösten tekeminen kestää kohtuuttoman kauan, jopa yli vuoden. Pidämme tärkeänä varmistaa energiatukien parempi ennakoitavuus hakijan näkökulmasta esim. kuinka kauan rahoituspäätöksen saaminen kestää ja mikä on oletettu tukitaso.

Lisäperusteluita biokaasuinvestoinneista:

- Biokaasuhankkeet kuuluvat uusiutuvan energian hankkeiden joukkoon. Biokaasuhankkeille myönnettävät investointituet ovat linjassa myös Euroopan komission linjausten kanssa, kuten EU:n green deal ja uusimpana REPowerEU-tiedonanto. Kansallisella tasolla biokaasun investointitukiin liittyviä kirjauksia on mm. hallitusohjelmassa, RRF-suunnitelmassa, Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa ja energia- ja ilmastostrategiassa.
- SBB arvioi, että biokaasutoimiala tarvitsee investointitukia vielä 2020-luvulla. Arviomme mukaan investointitukia tarvitaan muun muassa uusien syötejakeiden valjastamiseksi biokaasun tuotantoon sekä nesteytetyn biokaasun tuotannon varmistamiseksi. Investointituen tarve vähenee

sitä mukaa, kun lopputuotteiden (biokaasu ja kierrätysravinnetuotteet) kysyntä kasvaa ja biometaania jalostavien laitosten kannattavuus kehittyy. Yleisesti suuria kannattavuushyppäyksiä ei ole odotettavissa, koska se vaatisi laitosten investointikustannusten merkittävän laskun, sytologistiikkakustannusten merkittävän laskun ja lopputuotteiden hinnan merkittävän nousun. Biokaasusektorin kannattavuushaasteet eivät vielä ole ratkenneet, vaikka vuonna 2022 alkanut energiakriisi on nostanut uusiutuvien kaasujen suhteellista kilpailukykyä fossiilisiin ratkaisuihin nähden. Biokaasun käyttöä hidastaa edelleen ”muna-kana-ongelma”, missä loppukäyttömarkkinat odottavat selkeää signaalia saatavuuden varmistamisesta ennen kuin tekevät omia investointiratkaisujaan.

- Tällä hetkellä Suomessa biokaasua ja biometaania tuotetaan lähinnä yhdyskuntien sivuvirroista (biojätteet, puhdistamolietteet ja kaatopaikkakaasut). Toistaiseksi biometaania ja biokaasua tuotetaan ainoastaan pieniä määriä maatalouden sivuvirroista, joissa on kuitenkin suurin tuotantopotentiaali. Biokaasun ja biometaanin laitostuotanto on koeteltua ja testattua teknologiaa yleisellä tasolla, mutta laitoksen toimivuus vaatii hienosäätöä riippuen paikallisista olosuhteista ja syötteistä. Kiristyvät päästövähennystavoitteet, nousevat päästöoikeuksien hinnat ja muutokset jäte- ja lannoitelainsäädännössä asettavat uusia vaatimuksia ravinteiden kierrätystuotteille sekä tuotannon hiilidioksidin talteenottoon, mitkä muuttavat investointien luonnetta.

Valio Oy

2.10.2023

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista. Energiatukiohjelmalla on tärkeä rooli niin Suomen hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi kuin uuden liiketoiminnan, investointien ja työpaikkojen luomiseksi Suomeen.

ENERGIATUKIASETUKSEN PÄIVITTÄMINEN TARPEELLISTA

Pidämme energiatukiasetukseen tehtäviä muutoksia perusteltuina, jotta vastaavuus ryhmäpoikkeusasetuksen päivityksiin voidaan varmistaa ja epäselvyyttä herättäneitä kohtia täsmentää. Pidämme arvokkaana, että energiatuen soveltamisala on jatkossakin laaja tukien erilaisten ratkaisujen käyttöönottoa, teknologianeutraaliutta ja innovaatioita. Energiatuki on tärkeä ohjauskeino uusiutuvan energian tuotannon ja energiatehokkuuden lisäämiseksi Suomessa.

Esitämme, että energiatuessa huomioitaisiin vielä mahdollisuus energiatukeen olemassa olevaan laitokseen silloin, kun kyseessä on laitokselle tehtävä uuden teknologian käyttöönoton lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia. Esimerkki tällaisesta on lisäinvestointi, jonka myötä laitoksen jalostusarvoa nostettaisiin tai sen CO₂ otetaan talteen ja hyödynnetään esim. synteettisissä polttoaineissa.

ENERGIATUKIOHJELMAN MYÖNTÖVALTUUDEN RIITTÄVYYS ON VARMISTETTAVA TULEVAISUUDESSAKIN

Energiatukiasetuksen vaikuttavuus riippuu sen toimeenpanosta. Pidämme tavoitetta merkittävästi laskea energiatuen myöntövaltuuksia haitallisena. Leikkaamalla myöntövaltuuksia vähennetään toteutuvia investointeja ja mahdollisuuksia parantaa talouden suhdannekestävyyttä, omavaraisuutta, luoda uusia työpaikkoja ja kasvua sekä vähentää päästöjä ja haitallisia ympäristövaikutuksia. Suomen etumatkaa uusiutuvaan energiaan pohjautuvan teollisuuden murroksessa ei tule vaarantaa alkumetreillä heikentämällä investointiympäristöä.

Suomi ei voi luottaa investointien tukemisessa vain EU-tukiohjelmiin. Useat Suomelle tärkeät hankkeet ovat Euroopan mittakaavassa pieniä, eivätkä tule huomioiduiksi EU-tason kohdistuksissa. Lisäksi EU-ohjelmiin liittyy usein huomattavasti enemmän hallinnollista taakkaa, mikä on omiaan vaikeuttamaan uusien yritysten ja Suomen eurooppalaista mittakaavaa pienempien yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta.

Energiatukiohjelman keskeisin tehtävä on tukea hankkeita, joilla voidaan edistää Suomen 2035 päästötavoitteiden saavuttamista ja luoda uusia energiaratkaisuja. Tuen kohteena ovat olleet hankkeet, jotka ilman energiatukea jäisivät toteuttamatta. Vuonna 2020 tehdyssä ohjelman vaikuttavuuden arvioinnissa todettiin, että energiatuki on mahdollistanut lukuisia investointeja, jotka eivät olisi muuten toteutuneet ollenkaan tai olisivat toteutuneet merkittävästi erilaisena. Energiatuen saajista ohjelmalla on ollut suuri vaikutus tavoiteltuihin asioihin.

HALLITUSOHJELMA HALUAA VARMISTAA POSITIIVISEN INVESTOINTIYMPÄRISTÖN BIOKAASUTOIMIALALLE - ENERGIATUKI ON TÄSSÄ KESKEINEN

Myöntövaltuuksien tason laskemisella voisi olla haitallisia vaikutuksia erityisesti maatalouden sivuvirtoihin pohjautuvalle biokaasun tuotannolle. Verrattuna perinteisempään biokaasun tuotantoon liiketoiminnan investointeja ei voida rahoittaa jätekäsittelymaksuilla. Maataloussyöteperustainen biokaasun tuotanto on uutta liiketoimintaa, jonka toteuttamiseen liittyy tulevaisuudessa myös hiilidioksidin talteenoton, varastoinnin ja hyödyntämisen potentiaalia. Raskaan liikenteen lisäksi biometaanilla on mahdollista vähentää meriliikenteen päästöjä, jossa on toistaiseksi vähän uusiutuvia vaihtoehtoja. Metaani on myös kriittinen kemianteollisuuden tuotantopanos ja biometaanin tarve kasvaa fossiilittoman teollisuuden, mm. vihreän teräksen valmistuksen, myötä.

Näemme lantapohjaisen biokaasutuotannon edistämisen tärkeänä niin elintarvikeketjun elinvoimaisuuden, taakanjakosektorin päästövelvoitteiden saavuttamisen, Suomen omavaraisuuden kuin uuden liiketoiminnan syntyminen ja investointien näkökulmasta. Hyödyntämällä kotimaassa valmistettua biokaasua ja synteettisiä polttoaineita voidaan korvata merkittäviä määriä fossiilisia tuontipolttoaineita tie- ja meriliikenteessä ja samalla vähentää lannankäsittelyn päästöjä. Nesteytetystä biokaasusta voidaan tehdä tulevaisuudessa myös vientituote.

Myös fossiilisten väkilannoitteiden käyttöä voidaan korvata biokaasutuotannossa syntyvän kierrätyslannoitteen käytöllä. Biokaasun tuotanto tarjoaa erinomaisen ratkaisun elintarviketuotannossa syntyvien sivuvirtojen käsittelyyn, ravinteiden kierrättämiseen ja vesistöjen ravinnekuorman vähentämiseen.

Ympäristövaikutusten ja taakanjakosektorin huomattavien päästövähennysten lisäksi kotimainen biokaasuntuotanto tuo vähintään satojen miljoonien eurojen investointeja, lukuisia uusia työpaikkoja ja liiketoimintaa Suomeen. Kansantaloudelliset mallinnukset ovat osoittaneet, että biokaasutuotannon tukeminen tuo yhteiskunnalle takaisin huomattavasti enemmän, kuin se edellyttää tukea. Maatalousyrittäjille teollisen mittakaavan biokaasutuotantoon osallistuminen tuo mahdollisuuden parantaa toiminnan kannattavuutta, sillä kierrätyslannoite tuo mm. lannoitesäästöjä.

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Fossiilisista polttoaineista irtautuminen ja Suomen energiaomavaraisuuden edistäminen edellyttää monipuolista uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä. Asetusluonnoksessa keskeiset toimet on mielestämme tunnistettu hyvin, ja ne tukevat siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. ETL pitää kuitenkin huolestuttavana energiatukiin käytettävissä olevaa pysyvää julkisen tuen määrän alhaista tasoa ja se voi näkemyksemme mukaan hidastaa vihreän siirtymän etenemistä.

ETL pitää tärkeänä, että biokaasun tuotantoa koskevat hankkeet huomioidaan tuettavissa kohteissa. Elintarviketeollisuudella on merkittävä rooli biokaasun tuotantoon liittyvässä kokonaisuudessa, sillä maataloudessa syntyvien biomassojen lisäksi myös elintarviketeollisuudessa syntyvät jätteet ja sivuvirrat soveltuvat erinomaisesti uusiutuvien biopolttoaineiden tuottamiseen. Energiantuotannon ohella biokaasun tuotannolla on merkittävä rooli ruokaketjussa syntyvien jätteiden käsittelyyn ja ravinteiden kierrättämiseen sekä erityisesti lannan varastoinnista aiheutuvien metaanipäästöjen vähentämiseen. Lisäksi biokaasulla voidaan korvata fossiilisia polttoaineita yritysten prosessi- ja muussa lämmöntuotannossa sekä vähentää raskaan liikenteen päästöjä.

ETL painottaa, että biokaasulla on tärkeä rooli puhtaan siirtymän investoinneissa ja biokaasu on luontainen mahdollisuus etenkin Itä-Suomelle, jossa tuulivoiman rakentaminen on rajoitettua. Säilyttämällä biokaasuhankkeet energiatuen piirissä voidaan myös vaikuttaa kotimaisen rakennusalan suhdannenäkymiin eri osissa maata.

Energiatehokkuussopimusten nykyinen sopimuskausi on päättymässä vuonna 2025. ETL pitää tärkeänä, että vapaaehtoisia energiatehokkuussopimuksia voidaan jatkaa myös vuodesta 2026 eteenpäin. Energiatuki on keskeisessä roolissa energiatehokkuusjärjestelmässä ja kiristyvien 2030 tavoitteiden saavuttamisessa. Pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että energiatukea on jatkossakin saatavissa niin energiatehokkuuden selvityshankkeisiin kuin tavanomaisen tekniikan energiatehokkuusinvestointeihin kaiken kokoisille toimijoille. Asetusluonnoksessa ehdotettu muutos hankkeen hyväksytyjen kustannusten alarajan nostamisesta 10 000 eurosta 30 000 euroon osuu erityisesti pk-yritysten hankkeisiin. Lisäksi uutuusvaatimuksen korostaminen voi haitata pk-yritysten investointeja, koska tunnettuun teknologiaan investointi on vähempiriskistä.

Suomen Kuntaliitto ry., Peltola Vesa 2.10.2023

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Vihreän kehityksen ohjelmaan kuuluva 55-valmiuspaketti sisältää merkittäviä muutoksia myös kuntasektorin energiankäyttöä koskeviin velvoitteisiin. Tavoitteena olevan 55 prosentin päästövähennyksen saavuttaminen vuoteen 1990 verrattuna edellyttää teknologianeutraalin ja markkinaehtoisen etenemisen lisäksi kannustimia, kuten informaatio-ohjaus ja taloudellinen tuki. Valtiontalouden vaikean tilanteen takia energiasiirtymän julkisten kannustimien kustannustehokkuus ja kustannusneutraalius ovat kuitenkin entistä tärkeämpiä.

Kuntaliitto muistuttaa yleisesti, että energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä edistämään tarkoitettua julkisen tuen määrää ja kohdentamista koskevat muutokset eivät saa vaikeuttaa energiasiirtymän toteuttamista kunnissa. Huolellinen vaikutusten arviointi on tarpeen, jottei

muutoksilla aiheuteta haitallisia sivuvaikutuksia esimerkiksi päivitetyn energiatehokkuusdirektiivin kansalliselle toimeenpanolle.

Energiatehokkuussopimus on ollut jo vuodesta 2008 suomalainen menestystarina toimeenpanna energiapalveludirektiivin ja sen seuraajan, energiatehokkuusdirektiivin, veloitteet kansallisesti vapaaehtoiselta pohjalta. Vastaavasti Suomi on voinut väliraporteissa osoittaa EU:n komissiolle vapaaehtoisuuteen perustuvan toimeenpanon olevan tuloksellista ja kustannustehokasta.

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS) on yksi energiatehokkuussopimusperheen jäsenistä. KETSin nykyinen kattavuus (1.9.2023) on asukasluvulla mitattuna 82 % (tavoite 75 %). KETS-kuntien osuus kuntien vuotuisista energiakustannuksista on ollut noin 4/5. KETS-kuntien asukasluvun ja energiakustannusten osuuden perusteella voi helposti päätellä suurimman osan kuntien energiankäytöstä olevan nykyään energiatehokkuussopimustoiminnan piirissä. Kuntien energiankäytöstä yli puolet on peräisin lämmityksestä, kolmasosa sähköstä ja noin 10 % liikenteestä.

Vuosina 2017-2021 KETS-kunnissa tehtiin yhteensä 2 975 energiatehokkuustoimenpidettä ja 57,3 M€ edestä energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä lisääviä investointeja. Saavutetusta energiansäästöstä (271,5 GWh/vuosi) yli puolet oli peräisin rakennuksiin kohdistuvista käyttöteknisistä toimenpiteistä ja investoinneista. Investoinneilla on saatu aikaan noin 85 % säästöistä loppujen ollessa käyttötekniisiä toimenpiteitä, kuten huolto- ja korjaustoimia ja säätöjä. Jos kuntien energiasiirtymää halutaan vauhdittaa, toimenpiteet kannattaa kohdistaa etenkin rakennusten energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä lisääviin investointeihin. Nykyinen, vuonna 2017 alkanut energiatehokkuussopimuskausi päättyy vuonna 2025. Jos KETS saa jatkoa myös vuoden 2025 jälkeen, jokaisen kunnan on tälläkin kertaa liityttävä siihen erikseen, yleensä valtuuston päätöksellä. KETS tuo kunnille hallinnollista lisätyötä seurannan ja raportoinnin vuoksi, mutta KETSiin liittymisen konkreettisena rahallisena hyötynä on ollut mahdollisuus saada investointeihin energiatukea. Energiatuki onkin ollut ainoa taloudellinen kannustin markkinoida energiatehokkuussopimuksia. Jos se käytännössä poistuu energiatuen lisärajausten ja budjettileikkausten takia, kiinnostus energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämiseen toki säilyy kunnissa, mutta energiatehokkuussopimukseen liittymisen mielekkyys saatetaan hallinnollisen lisätaakan takia asettaa kyseenalaiseksi.

Energiatuki ja -avustukset ovat olleet valtiontalouden näkökulmasta ilmeisen kustannusneutraali tapa edistää energiasiirtymää, jos kriteerinä käytetään energiatuen määrää (tavanomaista tekniikkaa edustavassa investoinnissa 20 %) ja tuettavan investoinnin verotuottoja (ALV 24 %). Arvonlisäverontuoton lisäksi hyötynä ovat tuloverot ja muut taloudellisen toimeliaisuuden kasvun hyödyt. Energiatuki on siten ollut valtille kustannustehokas keino edistää vaikuttavien energiatehokkuustoimien sisällyttämistä rakennusten peruskorjauksiin. Kuntaliitto suosittelee huolellista ja kattavaa vaikutusten arviointia energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian tukien muutosvalmisteluissa. Erityisen tärkeää on tarkastella investoinnin energiatuen määrän ja investoinnin verotuottojen ja muiden hyötyjen kansallista nettovaikutusta ja päättää vasta kyseisen vaikutusarvion perusteella energiatuen käytön rajauksista ja tuen riittävän suuresta vuotuisesta määrästä (myöntövaltuus).

Jos energiatuen määrää lasketaan ja myöntämisedellytyksiä tiukennetaan liikaa esimerkiksi rajaamalla rakennukset pois tuen piiristä, pilataan samalla kuntien energiatehokkuussopimustoiminnan mahdollisuuksia siirryttäessä mahdollisesti uudelle energiatehokkuussopimuskaudelle vuoden 2026 alusta. Asetusluonnoksen perusteluosassa mainitaan taloteknisten investointien jäävän mahdollisesti kokonaan tai osittain energiatuen ulkopuolelle. Tällöin rajattaisiin energiatuen ulkopuolelle suurin osa kuntien energiansäästöpotentiaalista. Lisäksi rakennusala uhkaavan rajun taantumun vuoksi energiatuen poistaminen rakennuksilta osuisi erityisen huonoon ajankohtaan.

Energiatehokkuussopimukseen pohjautuva energiatehokkuusdirektiivin kansallinen toimeenpano edellyttää riittävää kannustavuutta, jotta kattavuustavoite saavutetaan liittyjien riittävällä määrällä ja riittäviä tuloksia puolestaan liittyneiden toteuttamalla ja vuosittain raportoimilla energiansäästöillä. Energiatehokkuussopimuksille on tietyvästi kaavailtu suurta merkitystä päivitetyn energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanokeinona myös kuntasektorilla. Jos vapaaehtoinen järjestelmä ei laimean suosion takia toimisi, toimeenpanovaihtoehdoksi jäisi kaikin puolin ei-toivottava tiukkenevan lainsäädännön ja muiden pakkokeinojen tie.

Kuntaliitto esittää, että myös ryhmäpoikkeusasetuksen 38a artikla viedään energiatukiasetukseen ja että rakennusten energiatehokkuustoimet säilyvät nykyisin voimassa olevilla rajauksilla energiatuen piirissä.

Innovaatorahoituskeskus Business Finland, Rajamäki Tiina **2.10.2023**

Business Finlandin lausunto koskien energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamista

Innovaatorahoituskeskus Business Finland kiittää mahdollisuudesta kommentoida energiatuen myöntämistä koskevan asetuksen muuttamista koskevaa asetusluonnosta. Olemme tutustuneet luonnokseen ja sitä koskevaan perustelumuistioon ja nostamme esiin seuraavat huomiot:

Energiatuen myöntämisen yleiset edellytykset

6 § 1 momentin 2)-kohdassa on maininta ”joka tekee hankkeesta peruuttamattoman”. Lisäksi tätä on selvitetty tarkemmin perustelumuistion s. 5-6. Business Finland toteaa, että käytännössä voi olla haasteellista saada asiakkaat ymmärtämään jo hyvissä ajoin ennen hakemuksen jättämistä, minkälaisia velvoitteita sopimusten tekemiseen ja niiden muotoiluun liittyy. Riski sille, että sopimukseen kirjatut muotoilut eivät täytä asetuksen edellytyksiä, on suuri. Vaikeutta hankkeiden arviointiin ja ymmärtämiseen asiakkaan suunnassa tuo myös se, että muita sitoumuksia ja tilauksia kuin päälaitetilauksia voisi tehdä ennen tuen myöntämistä, jos ne eivät tekisi hankkeesta peruuttamatonta. Tulkinnanvaraisuutta saattaa syntyä esimerkiksi sen suhteen, että mitä pidetään päälaitteena ja mitä muuna tilauksena, jos investointi koostuu useasta eri osiosta. Kokonaisuutena tähän tarvitaan erittäin selkeää ohjeistusta sekä asiakkaille että rahoitushakemusten ja maksatusten käsittelijöille.

Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset

7 § 1 momentin 4)-kohdassa on todettu ”Energiatuen myöntämisen edellytyksenä on, että sähköakkuja koskevassa investointihankkeessa investoidaan samalla uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin”. Business Finland kysyy, mitkä ovat perustelut sille, että poistetaan mahdollisuus tukea sähköakkuja pelkissä energiatehokkuusinvestointeja sisältävissä hankkeissa eli esitetään Ryhmäpoikkeusasetusta tiukempaa kansallista asetusta? Tulevaisuudessa voisi Business Finlandin näkemyksen mukaan tulla tilanteita, joissa esim. kaasu- ja öljyjärjestelmiä muutetaan sähkölle ja niiden hetkellinen sähkötehotarve voi nousta niin suureksi, ettei käytössä oleva sähköliittymä ole tarpeeksi suuri. Sähköliittymää ei kuitenkaan kannata kasvattaa (kustannukset esim. kaapeloinnista ja muuntajista), koska tehopiikki on lyhyt ja sen voisi hyvin ottaa akustosta. Näin ollen sähköakkujen tukeminen osana energiatehokkuusinvestointeja voisi olla perusteltua.

Energiatuen saaja

8 § 2 momentin 5)-kohdan mukaisesti Energiatukea ei myönnetä Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille. Ryhmäpoikkeusasetuksen 1. artiklan 4c-kohtaan on kirjattu seuraava poikkeus: ”Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin poikkeuksellisesti yrityksiin, jotka eivät olleet vaikeuksissa 31 päivänä joulukuuta 2019 mutta joista tuli vaikeuksissa olevia yrityksiä 1 päivän tammikuuta 2020 ja 31 päivän joulukuuta 2021 välisenä aikana.” Business Finlandin näkökulmasta olisi hyvä, että kaikissa rahoitustoiminnassamme käyttämässämme asetuksissa olisi vaikeuksissa olon suhteen samat Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset säännöt (tai poikkeukset). Business Finland esittää, että vaikeuksissa olon huojennus ajalle 1.1.2020-31.12.2021 tuotaisiin samansisältöisenä kaikkiin Ryhmäpoikkeusasetuksen muutosten johdosta päivitettäviin asetuksiin.

Investointihankkeessa hyväksyttävät kustannukset

11 §: Ryhmäpoikkeusasetukseen on esimerkiksi artiklan 38 (kohdat 3 ja 8) osalta tuotu aiempaan artiklan 38 muotoiluun verrattuna paljon uutta tukimäärän arviointiin liittyvää kriteeristöä. Perustelumuioston sivulla 8 on selkeästi tuotu esille, missä tilanteissa sovelletaan artiklan 38 kohtaa 3 ja missä tilanteissa kohtaa 8. Business Finland toteaa, että on hyvä, että tukitason määrittely on kansallisen asetuksen osalta pidetty riittävän yksinkertaisena ja siten myös asiakasystävällisenä. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisten tukitasoon vaikuttavien kriteeristöjen noudattamisesta eri tilanteissa voitaneen varmistua myös vuosittain annettavien työ- ja elinkeinoministeriön energiataukoa koskevien linjausten ja ohjeistusten kautta.

Innovaatorahoituskeskus Business Finland

Timo Metsä-Tokila
johtaja

Tiina Rajamäki
yksikön johtaja

Westenergy Oy, Ripatti Juha

2.10.2023

Westenergy Oy kiittää mahdollisuudesta kuulemiseen koskien luonnosta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annetun asetuksen muuttamisesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

LIITTYEN KIRJAUKSIIN JÄTTEENPOLTOSTA

Kuten asetuksen keväällä voimaan tulleessa versiossa, VNA 262/2023, tuen ulkopuolelle on rajattu jätteenpolttolaitokset. Perusteluteksteissä kohtaa on aiemmin täsmennetty siten, että tukea voidaan kuitenkin myöntää jätteenpolttolaitoksen yhteyteen toteutettavaan hankkeeseen, jos hanke ei lisää jätteenpolttoa eikä vaikeutta kierrätystavoitteiden saavuttamista tai jätteen syntymisen ehkäisemistä eikä lisää nykyisten jätteenpolttolaitosten käyttöikä. Pidämme edelleen perusteltuna, että nämä olennaiset reunaehdot merkittäisiin myös itse asetustekstiin asian selkeyttämiseksi, sillä vastaavasti on käsitelty useiden muiden hanketyyppien tukikelpoisuutta.

LIITTYEN HIILIDIOKSIDIN TALTEENOTTOON

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artikla erittelee mahdollisuuden tukea nimenomaan hiilidioksidin talteenoton hankkeita, mutta asetusluonnoksen muistiossa on arvioitu näiden hankkeiden määrä

niin vähäiseksi, ettei niille kohdennetulle kategorialle nähdä asetuksessa tarvetta. Westenergy Oy pitää tätä arviota lyhytnäköisenä ja ristiriitaisena hallitusohjelmaan kirjattujen teollisen hiilidioksidin talteenoton voimakkaaseen edistämiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.

On selvää, että hallitusohjelman kunnianhimoinen tavoite teollisen ja erityisesti bioperäisen hiilidioksidin talteenoton laajamittaiseen toteuttamiseen Suomessa edellyttää jo kuluvan hallituskauden aikana runsaasti investointipäätöksiä. Ilmastolain tavoitteiden saavuttamiseksi talteenottolaitosten rakentaminen on voitava aloittaa riittävän aikaisin. On niin ikään selvää, että näiden pääomaintensiivisten laitosten toteuttaminen edellyttää alkuvaiheessa myös julkista rahoitusta, varsinkin teollisen hiilen sidonnan markkinoiden ollessa vielä kehittymättömiä. Tällä rahoituksella on lisäksi vipuvaikutus suomalaisen teknologiateollisuuden vientipyrkimyksiin, sillä vastaavia laitoksia on suunnitteilla pelkästään Eurooppaan jopa sadoittain. On myös pidettävä todennäköisenä, etteivät kaikki näistä hankkeista kytkeydy suoraan vedyntuotantoon vaan kytkentä saattaa olla välillinen.

Nähdäksemme näiden hankkeiden niputtaminen joko vedyn ja sähköpolttoaineiden tuotantoon tai muutoin kategoriaan 5 rajoittaa tarpeettomasti niiden rahoitettavuutta luomalla keinotekoista kilpailua kyseiseen tarkoitukseen soveltumattomien dekarbonisaatoratkaisujen kanssa. Hiilidioksidin talteenotto on lähtökohtaisesti ratkaisu energijärjestelmän ja teollisuuden energiankäytön muuttamiseksi vähähiiliseksi tilanteissa, joissa muuta soveltuvaa ratkaisua ei ole. Mikäli hallitus valmistelee nimenomaisesti erillisrahoitusta hiilidioksidin talteenotolle osana laajempaa CCUS-politiikkakokonaisuutta, on tämä toki myös vaihtoehto energiatuen määritelmän selkeyttämiselle. Muutoin olemme sitä mieltä, että ratkaisuille tarvitaan oma, nimetty kategoria energiatuen yhteyteen.

LIITTYEN UUSIUTUVAN VEDYN JA SIITÄ JALOSTETUN POLTTOAINEEN TUOTANTOON

Westenergy Oy pitää hyvänä vedyntuotannolle asetusluonnoksessa osoitettua selkeää kategoriaa sekä täsmennyksiä liittyen ns. RFNBO-hankkeiden tukikelpoisuuteen. On kuitenkin ongelmallista, ettei asetuksessa oteta laisinkaan kantaa ns. vähähiilisen vedyn rooliin hankkeissa. Käytettäessä elektrolyyserilaitteistoja vedyn tuotantoon on laitteiston riittävän käyttöasteen ja lopputuotteen kohtuullisen hinnan tavoittelun huomioiden varsin todennäköistä, että jokin vähäistä suurempi osuus tuotannosta ei täytä RFNBO-kriteereitä johtuen Suomen tarjousalueen verkkosähkön ydinvoimaosuudesta. Uusiutuvan vedyn valmistamiseksi tarkoitettujen laitostenkin kaupallisesti järkevä käyttö edellyttäne myös osittaista vähähiilisen vedyn tuotantoa. Tällä hetkellä sen paremmin asetusluonnos kuin perustelutekstikään eivät ota kantaa siihen, millaisia vaikutuksia edellä mainitulla tuotantoratkaisulla olisi hankkeen tukikelpoisuuteen. Tunnistamme toki, että juurisyynä ongelmaan on EU:n nykyisen sääntelyn luoma keinotekoinen ja tarpeeton erottelu päästöttömien vedyn tuotantomuotojen välille.

Lisäksi haluaisimme ottaa kantaa 5 § perusteluihin siitä, että tuki on nimenomaan tarkoitettu energiahankkeisiin. Parhaillaan on käynnissä energiamurros, jossa nimenomaan eri teollisuuden prosesseissa korvataan fossiilisia poltto- ja raaka-aineita päästöttömällä sähköllä ja sen johdannaisilla. Vety on fundamentaalisesti energiankantaja, jonka rooli lopputuotteissa näkyy useimmiten nimenomaan sen johdannaisten tai sen sisältämän energian vapauttamisen kautta. Tiukasti määriteltynä rajausta energiahankkeisiin voitaisiin tulkita tavalla, joka estää energijärjestelmän kehityksen kannalta keskeisienkin investointien tukikelpoisuuden jättäen jäljelle käytännössä vain polttoaineentuotannon. On muistettava, että vetytalous ei tapahdu tyhjiössä ja päästöttömän sähkön kulutusta lisäävät energiaintensiiviset teolliset hankkeet ylläpitävät energijärjestelmän muutostahtia, olipa niiden lopputuotteena sitten polttoaine tai muu vetyjohdannainen. Täten sinänsä tarpeellinen energiahankerajaus olisi perustellumpaa kytkeä esimerkiksi varsinaisiin energianmuuntoprosesseihin.

Haluamme myös mainita, että artiklan 41 kohdan 3 rajoitus elektrolyysereiden kapasiteeteille yhteishankkeissa on tarpeeton ja jopa haitallinen markkinadynamiikkaa ja -mekanismia ajatellen ja toivomme, että tällaiseen kompleksiseen detaljisääntelyyn voitaisiin tulevaisuudessa puuttua ryhmäpoikkeusasetuksen sisällöstä EU:ssa neuvoteltaessa.

LIITTYEN INFRASTRUKTUURIIN JA HUKKALÄMPÖÖN

Asetusluonnoksessa on 11 § osalta tehty ryhmäpoikkeusasetuksen johdosta tarpeellisia muutoksia momenttijakoon. Hukkalämmön hyödyntämiseen liittyvien välttämättömien, kaukolämpöverkkoon liittymisen mahdollistavien runkoputki-investointien suhteen vallitsee nähdäksemme tällä hetkellä huolimatta kohdan 3 muotoilusta tilanne, jossa vähäistä pidemmät liityntämatkat kaukolämpöverkon läheisyydessäkin tulkitaan erilliseksi energiainfrastruktuuriksi ja siten tuen soveltamisalan ulkopuolisiksi. Mielestämme tällainen käytäntö sotii selkeästi asetuksen kirjausta vastaan ja sitä tulisi täsmentää. Olisi perusteltua huomioida myös liityntäratkaisut esimerkiksi vedyn ja hiilidioksidin infrastruktuuriin, vaikkei sitä asetuksen voimassaoloaikana merkittävässä määrin vielä ole. Hukkalämmön hyödyntämisen osalta 6 § kirjaukset ovat sinänsä ymmärrettävät mutta käytännössä vaatimus siitä, että lämmön kohteena olevan järjestelmän nykytila estäisi hukkalämmön hyödyntämisen siinä, jollei järjestelmä jo valmiiksi täytä energiatehokkaan kaukolämmön määritelmää, olisi paradoksaalinen, mainitseehan ryhmäpoikkeusasetuskin tilanteen, jossa järjestelmää kehittämällä pyritään täyttämään energiatehokkuusdirektiivin vaatimukset. Pykälää tulee siis muuttaa.

LIITTYEN TUEN MYÖNTÄMISEN EHTOIHIN JA KÄSITTELYAIKoihin

Tuen myöntämisen ehtoihin tehtävät muutokset ovat sinänsä ymmärrettävät. Westenergy Oy haluaa kuitenkin muistuttaa, että varsinkin vallitsevassa maailmantilanteessa erilaisten päälaitteistojen rajallinen saatavuus ja pitkät toimitusajat muodostavat huomattavia pullonkauloja ja hidasteita hankkeiden toteuttamiselle. Toiminnanharjoittajille ei asetuksen puitteissa suoda edes mahdollisuutta alustavien tilausten jättämiselle tuotantokapasiteetin varaamiseksi, minkä sinällään pitäisi olla puhtaasti toiminnanharjoittajan kaupallinen riski tuen jäädessä myöntämättömäksi. Haastavan toimitustilanteen jatkuessa todennäköisesti koko asetuksen voimassaoloajan olisi kirjausta syytä vielä harkita, varsinkin ryhmäpoikkeusasetuksen salliessa vapaamman menettelyn. Erityisen ongelmalliseksi tilanteen tekevät tukipäätösten korostuneen pitkät käsittelyajat. Nämä yhdessä raskaiden lupamenettelyjen kanssa luovat tarpeetonta tyhjäkäyntiä investointiprosesseihin ja olisi suotavaa, että kuluvalle hallituskaudella voitaisiin merkittävästi nopeuttaa myös itse rahoituspäätösten käsittelyä.

Mustasaarella 02.10.2023

Olli Alhoniemi, toimitusjohtaja
Westenergy Oy

Helen Oy, Malin Kimmo

2.10.2023

Helen kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa seuraavaa. Energiatuki on ollut merkittävä keino valtiolle vauhdittaa vihreää siirtymää, energiatehokkuutta sekä uusien puhtaan teollisuuden

ratkaisuiden syntymistä Suomeen. Uuden hallitusohjelman mukainen energiatukien tason radikaali leikkaaminen poistaa monelta asiakkaalta kannustimia tehdä energiainvestointeja.

Helen kiittää sitä, että hukkalämmön hyödyntäminen sekä uusiutuva vety ja siitä jalostettavien polttoaineiden tuotanto on nostettu omiksi hankekategorioikseen. Hallituksen kaavailema kansallisen energiatuen määrärahojen taso on kuitenkin niin matala, että käytännössä Suomi ajaa alas hankkeiden kansalliset investointituet tämän mekanismin kautta.

5§ Tuettavat hankkeet

Helen haluaa kiinnittää huomiota uuden laitoksen määritelmään. Luonnoksessa sanotaan "Energiatukea voidaan kuitenkin myöntää 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisen tavoitteen perusteella ainoastaan sellaiseen investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen." Tässä kohdassa olisi hyvä tarkentaa, miten ymmärretään uusi laitos. Helenin näkemyksen mukaan, mikäli uusi laitos sijoittuu jo olemassa olevan laitoksen osaksi, tällaisen uuden laitoksen pitäisi myös olla tukikelpoinen. Tämän kaltainen tarkennus oli tehty 2.3.2023 hyväksytyyn Valtioneuvoston asetukseen energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 (muistio 2.3.2023/ Nicoleta Kaitazis, <https://tem.fi/paatos?decisionId=0900908f808119b9>)

Lähtökohtaisesti Helen näkee, ettei mitään energiatuen tavoitteet täyttävää teknologiaa tai tuotantomuotoa tulisi sulkea pois tuen piiristä, vaan sääntelyn tulisi olla teknologianeutraalia. Ehdotuksessa on kuitenkin listattu tuettavia hankkeita, sekä hankkeita, joille tukea ei voi myöntää. Suomen ilmasto- ja energiastrategiassa sekä Petteri Orpon hallitusohjelmassa asetetaan paljon odotuksia hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen (CCS/CCU) tekniikoiden ja ratkaisujen kehittämiseksi ja käyttöönotolle. Perustelumuiot mukaan hiilidioksidin talteenottoa ei olla haluttu nostaa omaksi kategoriakseen tuettavien hankkeiden listalla, koska hankkeita on niin vähän. On hyvin todennäköistä, että talteenottohankkeet tulevat tarvitsemaan valtion tukea ennen niiden kehittymistä markkinaehtoisiksi. Hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyötykäyttö kytkeytyy olemassa oleviin polttoon perustuviin, kuten esimerkiksi biomassan polttamiseen perustuviin, laitoksiin. Koska ehdotuksessa varsinaiset polttoon perustuvat lämmöntuotantohankkeet on rajattu ulos tuen piiristä, niin polttoon perustuviin laitoksiin liittyvät hiilidioksidin talteenottohankkeet olisi tärkeää olla erikseen mainittuina tuettavien hankkeiden listalla. Toinen vaihtoehto valtiolle on muodostaa erillinen tukimekanismi hiilidioksidin talteenottohankkeille.

Luonnoksessa sanotaan "Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun hankkeeseen voidaan yhdistää sähkön varastointihanke, jos sähkövarasto ottaa vuodessa vähintään 75 prosenttia energiastaan siihen suoraan liitetystä uusiutuvan energian tuotantolaitoksesta." Helen kiittää sitä, että energiamäärää tarkastellaan vuositasolla. Sääriippuvaisiin tuuli- ja erityisesti aurinkovoimahankkeisiin yhdistettyjen varastojen on haasteellista täyttää 75 prosentin tavoite edes vuositasolla, mutta päivä- tai tuntitasolla tuo tavoite olisi mahdoton, koska tuotantoa ei ole saatavilla tasaisesti ympäri vuoden. Tämän takia olisi tärkeää, että asetuksessa tai sen perusteluissa todettaisiin vielä selvemmin, että puiston tuotannon ja sähkövaraston energian kulutuksen kohdentaminen tehdään kerran vuodessa kumulatiivisen vuosienergian perusteella.

Vantaan Energia Oy

2.10.2023

Vantaan Energia arvostaa mahdollisuutta lausua työ- ja elinkeinoministeriön esitykseen energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosille 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Vantaan Energia toivottaa tervetulleeksi sen, että lämpövarastot huomioidaan tukiasetuksessa omana kategorianaan, sillä se edesauttaa uusiutuvien energiantuotantomuotojen käyttöönottoa kaukolämpöjärjestelmissä.

Vantaan Energia pitää positiivisena sitä, että asetuksessa huomioidaan vety- sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntämishankkeet (CCU). Vantaan Energia haluaa kuitenkin korostaa hiilidioksidilähteen kestävyuden tärkeyttä sekä vaikutuksia markkinaa. Jos CCU-ratkaisuihin ohjataan suuria määriä tukirahoitusta ilman kestävyyskriteerien asettamista, jäte- ja biomassamarkkinoille muodostuu tukijärjestelyiden seurauksena vääristymiä.

Erityisen tärkeää olisi, että vety-, power-to-x- sekä CCU-hankkeiden tukirahoituksen saaminen edellyttäisi hiilidioksidin kestävyuden todistamista. Siten voitaisiin välttää tilanne, jossa hiilidioksidia halutaan tuottaa vain synteettisen polttoaineen tuotannon vuoksi. Tämä muodostuu erityisen tärkeäksi jäte- ja biomassamarkkinoilla, joihin kohdistuu suurta poliittista ohjausta polttamisen vähentämiseksi.

Kierrätystavoitteiden saavuttaminen edellyttää polttamisen vähentämistä, ja se tulisi kohdistaa ainoastaan aidosti kierrätyskelvottomiin jakeisiin. Esimerkiksi viimeisimmässä uusiutuvan energian direktiivin ehdotuksessaan (RED III) komissio asetti jäsenvaltioille mandaatin varmistaa, että jätteet käsitellään lajittelulaitoksessa ennen polttoa. Olisi tärkeää asettaa selkeät pelisäännöt, jotta voidaan varmistaa, ettei vuosikymmenien ajaksi tarkoitettuja CCU-investointeja tehdä turhaan ja ettei tukirahoitus ohjaa toimimaan vastoin kierrätys- ja biodiversiteettitavoitteita.

Investointien toteutumisen kannalta kaivattaisiin tiekarttaa biomassan ja jätteenpolton kestävästä roolista 5–20 vuoden aikaikkunalla, sillä näköpiirissä on voimakkaasti tiukentuva lainsäädäntö metsäperäisten biomassojen käytölle sekä jätteiden kierrätykselle. Esimerkiksi jätteiden osalta Suomella on jo nykyisin haasteita saavuttaa EU:n asettamat kierrätystavoitteet ja metsäperäisten biomassojen osalta on kohdattu merkittäviä saatavuushaasteita kysynnän kohdistuessa yhä voimakkaammin kotimaisiin biomassoihin Ukrainan sodan seurauksena. Samaan aikaan saatavilla olevaa raaka-ainepohjaa pienennetään metsien suojelutavoitteita kiristämällä. CCU-investointien ohjauksessa olisi tärkeää tunnistaa vahvat vaikutussuhteet raaka-aineisiin liittyviin tavoitteisiin.

Suomen Kiertovoima ry

29.9.2023

KIVOn lausunto luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

KIVO edustaa kuntien jätelaitoksia, jotka vastaavat jätelaissa kuntien vastuulle säädetyn jätehuollon järjestämisestä. Jäsenlaitoksemme toteuttavat asukkaiden jätehuollon kustannustehokkaasti ja vastuullisesti yhteistyössä yksityisten yritysten ja tuottajayhteisöjen kanssa. Edistämme kiertotaloutta turvallisesti ja terveellisesti. Lausuntonaan KIVO toteaa seuraavaa:

Asetusluonnoksen 5 § 2. momentin mukaan tukea voidaan myöntää "ainoastaan sellaiseen investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen", joka perustelumuition mukaan on EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdan mukainen kirjaus. Kuitenkin,

ryhmäpoikkeusasetuksen voimassa olevan ko. kohdan mukaan "investointitukea saa myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille." Kyseistä kohtaa on muutettu 2023 heinäkuussa, sillä aiemmin ryhmäpoikkeusasetus oli myös kirjoitettu muotoon: "ainoastaan uusille laitoksille".

KIVO pitää tärkeänä, että ryhmäpoikkeusasetukseen tehty muutos otettaisiin kansalliseen asetukseen mukaan, jottei tuen saatavuutta kansallisesti rajattaisi tiukemmin kuin EU-sääntelyssä. Kunnallisen jätehuollon toimijoiden kannalta olisi muun muuassa tärkeää, että energiainvestointitukea olisi saatavilla myös nykyisten biokaasulaitosten jalostusasteen nostamiseen.

Motiva Oy, Kiuru Tomi

29.9.2023

Motivan lausunto Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/22730/2023

Motiva kiittää mahdollisuudesta lausua ja nostaa esiin seuraavia huomioita.

Yleistä

Energiatuen tavoitteena on tukea hankkeita, joilla kokonaisuutena parhaiten arvioidaan pitkällä aikavälillä voitavan kustannustehokkaasti edistää tulevaisuuden energia- ratkaisuja vuoden 2030 EU-tavoitteiden ja vuoden 2035 kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka ilman energiatukea jäisivät toteuttamatta.

Kattavalla energiatehokkuussopimusjärjestelmällä on Suomessa ollut jo pitkään, ja on edelleen, täysin keskeinen rooli EU:n Suomelle asettamien energiatehokkuusvelvoitteiden täyttämässä ja saavuttamisessa. Tämä näkyy myös ilmasto- ja energiastrategiassa sekä EU komissiolle ilmoitetussa energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoilmoituksessa, jonka tavoitteena on 2030 tavoitteiden saavuttaminen. Energiatehokkuussopimusten nykyinen sopimuskausi päättyy vuonna 2025. On tärkeää, että energiatehokkuussopimuksia voidaan kattavasti jatkaa myös vuodesta 2026 eteenpäin siten, että kansallisesti merkittävimmän energiatehokkuuden politiikkatoimen mahdollisuudet uudelleen laaditun energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa edelleen kiristyvien 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi säilyvät. Energiatuki energiatehokkuuden selvityshankkeisiin ja myös tavanomaisen tekniikan energiatehokkuusinvestointeihin kaiken kokoisille sopimukseen liittyneille yrityksille ja kunta-alan toimijoille on ensiarvoisen tärkeää, jotta on mahdollista turvata kaikilta osin energiatehokkuussopimusjärjestelmän tuloksellisuus ja sen kautta saatavien säästövaikutusten toteutuminen myös jatkossa.

(TEM tiedotteet:

https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/muut_tiedotteet/2022/tem_energiavirasto_motiva_suo_mi_ylitti_selvasti_eu_n_vuoden_2020_energiatehokkuustavoitteet.18809.news

https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/muut_tiedotteet/2022/tem_yritysten_ja_kuntien_vuotui_nen_energiankaytto_tehostunut_10_terawattituntia.19145.news)

Huomiot 5 §:n 1 momentin kohdat 3 ja 4

On erittäin tärkeää, että kohdan 3 investointihankkeiden hyväksyttävien kustannusten alaraja säilyy 10 000 eurossa. Kohdan 4 hukkalämmön hyödyntämisen investointihankkeiden alarajan laskeminen

10 000 euroon todennäköisesti tehostaisi energiatehokkuussopimustoiminnan kautta saatavia säästöjä hukkalämpöön liittyvien pienempien toimenpiteiden määrän kasvaessa. Lain 1050/2021, Laki energian alkuperätakuista, 2 § kohdan 6 hukkalämmön määritelmä ei sisällä kohteessa syntyvää, sisäisesti hyödynnettävää hukkalämpöä. Koska asetuksessa viitataan em. lain määritelmään, on olennaista, että asetuksen muuttamiseen liittyvän muistioloennoksen 5 § 1 momentin 4 kohta 'Hanke jossa hukkalämpö hyödynnettäisiin laitoksen omissa prosesseissa tai lämmityksessä, katsotaan energiatehokkuushankkeeksi' on selkeä myös käytännön toimeenpanossa eli hukkalämpö, joka hyödynnettäisiin laitoksen omissa prosesseissa tai lämmityksessä, käsitellään aina asetusluonnoksen 5 § 1 momentin 3 kohdan mukaisesti energiansäästönä tai energian tuotannon tai käytön tehostamisena ja on näin tukikelpoista.

Huomiot 6 §:n 1 momentti

Selvityshankkeissa energiatuki on käytännössä välttämätön edellytys niiden toteutumiselle vähintään nykyistä vastaavassa, ja tavoitteiden kiristyessä jopa kasvavassa, laajuudessa. Selvityshankkeiden osalta tukipäätöksen odottaminen 6 § 1 momentin mukaisesti nähdään turhana ja niiden käynnistäminen omalla riskillä voitaisiin sallia ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti tukihakemuksen jättämisen jälkeen. Aikataulun nopeutuminen mitä todennäköisimmin lisäisi energiatehokkuusinvestointimahdollisuuksien löytämiseen tähtäävien energiakatselmusten ja -analyysien määrää ja mahdollistaisi niiden ajoittamisen paremmin lämmityskaudelle, jolla olisi positiivinen vaikutus katselmuksen laatuun.

Huomiot 11 §:n kirjaukseen

Pykälässä lukee

"Jos investointihanke rahoitetaan leasingilla, osamaksulla tai vastaavalla tavalla taikka toteutetaan energiatehokkuutta koskevan sopimuksen avulla, menoina voidaan hyväksyä enintään hankinnan ostohintaa vastaavat kustannukset mutta ei hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muita vastaavia kustannuksia."

Motiva esittää huolensa siitä, että tällä tarkoitettaisiin sitä, että ESCO-sopimukseen sisältyvät palvelumaksut eivät olisi enää suoraan tukikelpoisia. Motiva esittää, että kohta muotoillaan siten, ettei se rajaa ESCO-sopimukseen sisältyviä palvelumaksuja tuen ulkopuolelle.

Muut huomiot

Muistion kohdassa 3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset kappaleessa 4 lukee:

"Energiatukiasetukseen tehtäisiin uudistettujen ryhmäpoikkeusasetuksen 38, 41, 46 ja 49 artiklan edellyttämät muutokset. ... Valmistelussa on arvioitu, että valtaosaa nykyisin tuettavista energiatehokkuushankkeista on mahdollista tukea 38 artiklan alla. 38 a artiklan säännöksiä ei ehdoteta tuotavaksi energiatukiasetukseen, mikä tarkoittaa, että investoinnit energiatehokkuustoimenpiteisiin rakennuksissa eivät olisi energiatuen piirissä. Tuen piiriin eivät ole aiemminkaan kuuluneet esimerkiksi erilaiset rakennusten rakenteisiin, ikkunoihin ja oviin tai valaistukseen liittyvät hankkeet. Muutos saattaa kuitenkin rajata joitain talotekniikkaan liittyviä investointeja tuen ulkopuolelle."

Motiva on huolissaan, että ehdotuksen mukaisesti kaikkien rakennuksiin liittyvien energiatehokkuusinvestointien, kuten talotekniikkainvestointien, rajaus energiatuen ulkopuolelle heikentää energiatehokkuussopimustoiminnan tuloksellisuutta ja vaikeuttaa energiatehokkuusdirektiivin (EED) veloitteena tulevien entisestään kiristyvien energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista. Motiva esittää, että 38 a artiklan säännökset tuotaisiin energiatukiasetukseen tai tuen kriteerejä määrittäessä mahdollistetaan muuten kiinteistötekniisten ratkaisujen riittävän laaja käyttö.

Muistion kohdan 6, Säännöskohtaiset perustelut, 2 §:n määritelmien osalta on ilahduttavaa, että myös sellaiset syväselvitykset, jotka liittyvät uuden menetelmän kehittämiseen, katsotaan muutoksenkin jälkeen yhä selvityshankkeiksi, sillä perustella, että ne katsotaan suoraan investointeihin liittyviksi selvityksiksi.

Suomen Yrittäjät

29.9.2023

Lausunto: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/22730/2023 Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta. Valtaosassa muutoksista on kyse ryhmäpoikkeusasetuksen muutosten päivittämisestä. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Keskeiset huomiot

Asetusmuutoksen tavoitteet ovat kannatettavia: energiatukiasetusta on tarpeen muuttaa niiltä osin kuin energiatukiasetuksen säännökset eivät ole ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen (komission asetus (EU) 2023/1315) mukaisia.

Energiatuen soveltamisalan pitäminen laajana hallitusohjelman mukaisesta energiatuen myöntövaltuuden tason laskemisesta huolimatta on kannatettavaa, sillä joustava ja tarkoituksenmukainen tuen kohdentaminen on myöntövaltuuden tason laskun myötä entistä tärkeämpää. Pyrkimys hiilineutraaliuteen luo uutta liiketoimintaa ja kasvumahdollisuuksia. Tavoitteen saavuttaminen vaatii muun muassa parempaa energiatehokkuutta ja joustavamman energiajärjestelmän. Toimintaympäristön ja kannustimien on edesautettava puhtaiden ratkaisujen ja T&K-hankkeiden edistymistä.

Polttoon perustuvien erillislämmöntuotantohankkeiden, pois lukien uuden teknologian hankkeet ja biokaasuhankkeet, sulkeminen tuettavien kohteiden ulkopuolelle voi olla kannatettavaa, jos hankkeissa käytetyt polttoaineet ovat merkittävässä määrin muilla tavoin hyödynnettävissä tai niiden hyödyntäminen heikentää hiilidioksidin tuloja tai kiihdyttää luontokatoa. Kivihiilen korvaaminen biomassalla erillislämmöntuotannossa on hyvä siirtymävaiheen ratkaisu, mutta ei välttämättä kokonaisvaikutuksiltaan pitkällä aikavälillä kestävä. Lisäksi esimerkiksi päästöoikeuden korkea hinta sekä riippuvuuden vähentäminen kivihiilen tuontimaista edistää kivihiilen korvaamista markkinaehtoisesti.

Jätteenpolttolaitosten sulkemista tuettavien hankkeiden ulkopuolelle olisi hyvä tarkastella uudestaan niiltä osin kuin laitoksissa hyödynnetään uusio- tai kierrätyskäyttöön kelpaamatonta materiaalia ja poistetaan samalla materiaalikierrosta haitallisia aineita. Jätteenpolto voi vähentää ympäristöpäästöjä ja ehkäistä biodiversiteettikatoa jätteiden kaatopaikkasijoittamista vähentämällä. On hyvä, että hiilidioksidin talteenottohankkeiden tukeminen on mahdollista ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan nojalla. Tällöin hiilidioksidin talteenotolle ei myöskään ole välttämätöntä lisätä energiatukiasetukseen omaa hankekategoriaansa.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Lähienergialiiton lausunto

Suomen Lähienergialiitto kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto.

Energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvaan energiaan tehtävät investoinnit perustuvat pitkältä ennakoitavaan investointiympäristöön. Vuodesta 2013 lähtien voimassa ollut energiatuki on toiminut juuri noin ja se on mahdollistanut miljardien eurojen investoinnit. Näiden investointien avulla Suomi on saavuttanut ja ylittänyt uusiutuvan energian määrän kasvun ja energiatehokkuuden parantamistavoitteet. Asetus itsessään täyttää tämän tavoitteen, mutta kun huomioidaan hallituksen budjettiehdotus energiatuesta vuosille 2024-2027, tuloksena syntyy investoinneille tempoileva toimintaympäristö.

Lähienergialiitto pitää hyvänä asetuksessa esitettyjä tarkennuksia ja laajennuksia tuen piiriin kuuluvista hankkeista.

- Lähienergialiiton mielestä näihin Lähienergialiiton kannalta tärkeisiin asioihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota:

Suomessa asuu yli 2,5 miljoonaa kansalaista noin 80 000 taloyhtiössä. Ja jälleen nämä luonnolliset energiayhteisöt – asunto-osakeyhtiöt – ovat ainoana ryhmänä jäämässä tuen ulkopuolelle. Energiapolitiikan retoriikassa kuluttajat – asumismuodosta riippumatta – on nostettu keskiöön, mutta toimenpiteiden tasolla suuri joukko heistä on jätetty tukien ulkopuolelle. Energiajärjestelmän puhdistamisessa tarvitaan kaikkien panosta, myös asunto-osakeyhtiöiden ja niiden osakkaiden. Koska haittaverotuksen korotukset ovat riittämättömät, haitallisten yritystukien karsiminen ei etene riittävän nopeasti, on perusteltua käyttää energiatukea puhtaan energian investointien kiihdyttämisessä. Lähienergialiitto ehdottaa, että asunto-osakeyhtiöiden rooli energia- ja ilmastostrategian toteutuksessa otetaan laaja-alaisen työryhmän käsiteltäväksi, jotta saadaan kokonaisuuden kannalta oikeudenmukainen, työllisyyttä lisäävä ja energiajärjestelmää puhdistava vaikutus maksimoitua. Lähienergialiitto on valmis osallistumaan käynnistettävän työryhmän toimintaan.

Lähienergialiitto kannattaa hajautettua uusiutuvan energian tuotantoa ja uusien teknologioiden markkinoille tuloa edistäviä toimenpiteitä. Vienti pitää Suomen puhtaan energian edelläkävijä brändiä yllä. Vientiin tähtäävien puhtaan energian yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan investointimahdollisuuksia lisäämällä.

Lisätietoja

Toiminnanjohtaja Tapio Tuomi, puh. 040 568 7351, tapio(at)lahienergia.org

Viite: VN/22730/2023 Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta. Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Teknologiateollisuus ry pitää kannatettavana sitä, että ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin sellaisia hankkeita, joiden tavoitteena on uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotantoa sekä edistetään sähkö- ja lämpövarastojen sekä hukkalämmön hyödyntämishankkeiden tukemista koskevia edellytyksiä.

Runsas uusiutuva ja päästötön sähkö tulee olemaan Suomelle merkittävä etu kilpailtaessa puhtaan teollisuuden investoinneista. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että suomalaisille toimijoille tarjotaan parhaat mahdollisuudet puhtaaseen ja päästöttömään energiantuotantoon sekä teollisuuden prosessien sähköistämiseen.

Siirtyminen hiilineutraaliin yhteiskuntaan edellyttää sähköjärjestelmän joustavuuden kehittämistä ja mahdollistaa uusien tuotantoratkaisujen, liiketoimintamallien sekä älykkään energiaohjauksen kasvua. Kannusteita on tarjottava parhaimmille puhtaan energiantuotannon ja teollisuuden tutkimus-, kehittämis- ja demonstraatiohankkeille.

Teknologiateollisuus ry nostaa lausunnossaan esille seuraavaa:

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, ettei soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisi teollisuuden vähähiilistämishankkeita eikä infrastruktuurihankkeita. Esimerkiksi terästeollisuus on yksi maailman suurimmista hiilidioksidipäästöjen aiheuttajista ja sen osuus kaikista hiilidioksidipäästöistä on noin 7% maailmassa. Myös Suomessa terästehtaat ovat suurin yksittäinen hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja. Tämän vuoksi olisi perusteltua suunnata energiatukea myös energiaintensiivisiin teollisuuden hankkeisiin, jotta Suomen tavoitteet hiilineutraaliudesta ja nettonegatiivisuudesta voidaan saavuttaa.

Teknologiateollisuus ry pitää myös tärkeänä, että myös yksittäisiä sähköakkuhankkeita ja muita varastointiin liittyviä hankkeita voitaisiin tukea energiatuesta. Voimakkaasti lisääntyvä puhtaan sähkön tuotanto ja kulutus edellyttää energiajärjestelmän kehittämistä tulevina vuosina. Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen puhtaalla sähköllä niin teollisuudessa, lämmityksessä kuin liikenteessä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden parantaa Suomen hiilineutraaliustavoitteita ja huoltovarmuutta. Tämä edellyttää sähköjärjestelmän joustavuuden ja erilaisten varastointiratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.

EU:n tavoitteena on energiatehokas Eurooppa. EU:n sitova energiatehokkuustavoite vuodelle 2030 tulee kiristymään, joka tarkoittaa Suomen osalta energian loppukäytön vähentämistä nykyisestä noin 290 terawattitunnista noin 15 prosentilla. Energiatehokkuutta tulee lisätä, vaikka vähäpäästöisen sähkön kulutus kokonaisuudessaan kasvaa luovuttaessa fossiilienergian käytöstä. Suomessa tuleekin edistää energian tehokasta käyttöä kasvattamalla energiatehokkuussopimusten määrää Suomessa. Energiatuki on ollut tähän asti erinomainen porkkana energiatehokkuussopimusjärjestelmään liittyneille toimijoille. Energiatehokkuutta voidaan edistää erityisesti sähkön ja lämmön kulutusjousto- ja varastointiratkaisujen osalta.

Uuden energiatakasetuksen mukaan energiatuen myöntämisen yleisissä edellytyksissä kansallinen päätös halutaan pitää ryhmäpoikkeusasetuksesta tiukempuna. Uuden linjauksen mukaan hankkeita ei saisi aloittaa ennen tukipäätöksen myöntämistä. Harkinnanvarainen energiatuki soveltuu

erityisesti kokeiluhankkeille ja uuden teknologian kaupallistamiseen. Tämän vuoksi Teknologiateollisuus haluaa painottaa, että uuden teknologian hankekehitys ja toteutus vie yrityksiltä erittäin paljon aikaa ja resursseja. Tämän vuoksi on ensisijaisen tärkeää, että uuden teknologian hankkeiden investointihakemusten käsittely ja päätöksenteko ei viivästytä hankkeiden aloittamista entisestään.

Kainulainen Anssi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry **25.9.2023**

MTK kirjallinen lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta. MTK katsoo, että asetusluonnoksessa tuettaviksi toimiksi valitut asiat ovat keskeisiä Suomen päästöjen vähentämisessä.

MTK pitää ilmoitusmenettelyyn johtavan kynnsarvon nostamista hyvin perusteltuna.

Asetusluonnoksen 5§:ssä rajattaisiin polttoon perustuvat lämmöntuotantohankkeet tuettavien kohteiden ulkopuolelle biokaasua lukuun ottamatta. Muutos heijastuisi negatiivisesti Suomen valtiota koskevien ilmastotavoitteiden saavuttamiseen erityisesti taakanjakosektoria koskien, jossa öljyn käytön vähentäminen lämmöntuotannossa on edelleen keskeinen toimi. Taakanjakosektoria koskevat ilmastotavoitteet ovat vaikeammin saavutettavissa kuin päästökauppasektoria koskevat ilmastotavoitteet. Tästä näkökulmasta esitettyä ei voi pitää perusteltuna. MTK esittää, että polttoon perustuvat lämmöntuotantohankkeet olisivat jatkossakin tuettavien kohteiden joukossa, jos poltettava polttoaine on uusiutuvaa.

MTK pitää erittäin tärkeänä, että energiatuki on myönnettävissä yritysneutraalisti. MTK muistuttaa, että maa- ja puutarhataloudella ja kasvihuoneviljelyllä on voimassa oleva energiatehokkuussopimus valtion kanssa. Sopimuksen valmistelusta valtion puolelta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Uutta sopimusta valmistellaan parhaillaan.

Yllä mainitut asiat huomioiden MTK:lla ei ole muilta osin huomautettavaa luonnoksesta.

Helsingissä 25.9.2023

Anssi Kainulainen Leena Kristeri
energia-asiantuntija johtava juristi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö **22.9.2023**

Kiitokset lausuntomahdollisuudesta,

5§ Tuettavat hankkeet

Sähköakku on komponentti, jonka avulla voidaan monipuolisesti tukea vihreää siirtymää ja toimitusvarmuutta tarjoamalla erilaisia reservi- ja varmennuspalveluita myös silloin, kun akuston yhteyteen liitetty tuotantolaitos ei tuota. Aurinkosähköpuiston huipunkäyttöaika on Suomessa noin 1000 tuntia vuodessa ja tuotantoaikakin enintään 3000 tuntia. Vaatimus, että akun lataamiseen tulisi käyttää vähintään 75% sen ottamasta energiasta suoraan liitetystä tuotannosta huonontaa investoinnin mielekkyyttä. Vaatimuksen takia jää todennäköisesti merkittävä osa tuotannon yhteen suunnitelluista akkuvarastoista toteutumatta kannattamattomina. Lisäksi nykyinen sähkömarkkinalain liittymisjohdon määritelmä rajoittaa tuotannon ja akkuvarastoinnin yhteen liittämistä samalla johdolla, jolloin ehdotetun säännöksen mukaista suoraa liittymistä ei voida Suomessa usein toteuttaa nykyisen lainsäädännön mukaisena.